

בתי המשפט

עת"מ 8918/08	בית משפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים	
	בפני: כבוד השופטת יהודית צור - סגנית נשיא	
05/04/2009		

בעניין: רחל צמחוני גיאת ת"ז 050614189
ע"י ב"כ עוה"ד עז אלדד

העותרת

נגד

עיריית ירושלים - מנהל הארנונה
ע"י ב"כ עו"ד נטע עזרא
אגף היועץ המשפטי לעיריית ירושלים

המשיבה

פסק-דין

1. לפני עתירה שהגישה רחל צמחוני גיאת (להלן – העותרת) נגד עיריית ירושלים – מנהל הארנונה (להלן – המשיבה), בה ביקשה להצהיר כי אין לה כל חוב ארנונה כלפי המשיבה בשל ביטול הנחות רטרואקטיבי לשנים 2005-2008 שביצעה המשיבה.

רקע עובדתי

2. העותרת, אם חד הורית, מתגוררת עם ילדיה בדירה ברחוב קליינמן 6 בירושלים (להלן – הדירה). בשנת 2004 פנתה העותרת למשיבה בבקשה לקבל הנחה בתשלום ארנונה מסיבות כלכליות. המשיבה נעתרה לבקשה והעותרת קיבלה הנחה בתשלום הארנונה לאותה שנה. הנחה זו ניתנה גם בשנים הבאות (נספח ב' לעתירה).

3. בינואר 2007 הגיעה העותרת למשרדי המשיבה על מנת להסדיר הנחה בתשלום ארנונה לדירת אביה, ברחוב קנאי הגליל בירושלים. במעמד זה נמסר לעותרת כי

יש לה חוב ארנונה של כ-8,271 ₪. פירוט החוב מופיע בתדפיס שנמסר לעותרת (נספח ג' לעתירה).

4. בחודש מאי 2007 שלחה המשיבה לעותרת הודעה כי חוב הארנונה שלה לשנת 2007 הוא 3,272.71 ₪, מעבר לסכום שכבר שילמה (נספח ד' לעתירה).
ביום 13.6.07 הודיעה המשיבה לעותרת כי:

"חובות הארנונה נובעים מהקטנת ההנחות שניתנו לשנת 2005 + 2006 בשנים אלה קיבלת הנחה של 70% וההנחה הוקטנה ל-20%. לגבי שנת 2007 בוטלה ההנחה. לבירורים בעניין ההנחות הנ"ל יש לפנות למחלקת ההנחות".
(נספח ו' לעתירה).

5. העותרת ביקשה סיוע של עמותת ידיד אשר פנתה בשמה למשיבה. ביום 9.9.07 השיבה המשיבה לעותרת, באמצעות עמותת ידיד, כך:

1. **"עיריית ירושלים נוהגת להעניק הנחות באופן אוטומטי בכל שנה לזכאים לה ולמקבלי הקצבאות השונות מהמוסד לביטוח לאומי.**
לפי כך הגב' צמחוני הופיעה ברשימות מקבלי ההנחה היות והיא אפוטרופוס של הגב' חיאט תורקיה ז"ל, והיא מופיעה כמקבלת קצבת שארים והשלמת הכנסה.
2. **הגב' צמחוני נהנתה מהנחות שלא כדין, ושאינה זכאית להנחות שהוענקו וזאת עפ"י תקנות משרד הפנים להנחות מארנונה.**
3. **בתאריך 18/1/07 הגיעה גב' צמחוני לטפל בעניין ההנחה של אביה ברח' קנאי הגליל 20, והוברר כי בשוגג קיבלה הנחות בחשבונה שלה.**
באותו מעמד נאלצנו לתקן את ההנחות מ-70% כמקבל גמלת הבטחת הכנסה להנחה בשיעור 20% כמשפחה חד הורית וזאת מתאריך 1/1/05 ועד 31/12/06. לשנת 2007 אינה זכאית להנחה כחד הורית מאחר וילדיה מעל גיל 18. בנכס שמחזיק אביה של גב' צמחוני הוענקה הנחה בשיעור 100%.
4. **עובדת ביטולי ההנחות ויצירת החוב הוסברו באותו מועד במשרדנו ע"כ לא מדובר בביטולי הנחות עפ"י תקנה 16 כפי שצינת במכתבך.**
5. **אנו מוכנים לבדוק את הזכאות להנחה מטעמים כלכליים לשנים 2005-2007, מצ"ב דף הסבר וכן טופס בקשה להנחה, טבלת זכאות להנחה משנת 2005 ועד 2007".**
(נספח ח' לעתירה).

6. ביום 19.10.07 פנתה העותרת למשיבה ופרטה את מצבה האישי והכלכלי הקשה וביקשה לקבוע מחדש את סכום הארנונה לשנת 2007, על פי מצבה הכלכלי באותו זמן (נספח ט' לעתירה).

ביום 5.11.07 הודיעה המשיבה לעותרת על דחיית בקשתה מהסיבה: "כלל הכנסותכם מעל ההכנסה המזכה בהנחה" (נספח י' לעתירה).
העותרת שבה ופנתה למשיבה בבקשה להנחה בתשלום הארנונה לשנת 2007, מסיבות כלכליות (נספחים י"א ו-י"ב לעתירה).

7. ביום 11.3.08 השיבה המשיבה לעותרת כך:

1. "באשר לביטולי ההנחות הסברנו במכתבנו מיום 9/9/07 את סיבת ביטול ההנחות מתאריך 1/1/05 ואילך.
2. זכאותך להנחה מטעמים כלכליים נבדקה במשרדנו ונמצא כי סך הכנסתך כולל מחצית של בתך כנקבע בתקנות משרד הפנים מעיד כי אינך זכאי להנחה מטעמי הכנסה.
3. מכוון שהינך עדיין משמשת כאפוטרופוס של אביך הוענקה שוב הנחה שאינך זכאית לה לשנת 2008, ושילמת עם ההנחה את התשלום מראש לשנת 2008, ולא הודעת לנו לבטל את ההנחה. למיותר לציין כי ביטלנו את ההנחה שאינך זכאית לה לשנת 2008.
4. אנו ממליצים לפנות למשרדנו ולהסדיר את כל יתרות החוב וזאת בטרם נקיטת אמצעי אכיפה דבר שיגרום להוצאות משפטיות" (נספח י"ד לעתירה).

באוגוסט 2008 החלה המשיבה לפעול בהליכי עיקול נגד העותרת ועל רקע זה הגישה העותרת את העתירה שבפני.

8. העותרת טוענת כי המשיבה אינה מוסמכת לבטל הנחות שניתנו כדין, וכי ככל שהמשיבה טוענת כי ההנחות ניתנו שלא כדין נטל הראיה עליה. לטענתה, מעולם לא הטעתה את המשיבה ולא מסרה לה מידע לא נכון או שקרי וככל שנפלה טעות הרי שמדובר בטעות של המשיבה שהודתה בה. לטענתה, מדובר בטעות שהמשיבה נזכרה בה לאחר שנים רבות ולכן לא ניתן לבטל את ההנחות באופן רטרואקטיבי ולהטיל את התשלום במלואו עליה, אם חד הורית וקשת יום.

העותרת מוסיפה וטוענת כי היתה זכאית להסתמך על דרישות התשלום שקיבלה וההנחות שניתנו לה, והמשיבה אינה רשאית לחזור בה מהמצג כלפיה, במיוחד כאשר מדובר בביטול הנחות למפרע.

העותרת טוענת כי ביטול ההנחות מהווה למעשה חיוב ארנונה למפרע אותו העירייה אינה רשאית לעשות.

9. המשיבה טוענת כי העותרת רשומה בספרי המשיבה כמחזיקה בדירה משנת 1976 ועד היום. לטענתה, העותרת קיבלה הנחה בשיעור של 70% עקב דיווח מהמוסד לביטוח לאומי (להלן – המל"ל) כי היא משמשת כאפוטרופסית של אמה, גב' חייט תורקיה ז"ל. המשיבה הסבירה כי הזכאות להנחה היתה של האם ז"ל ולאחר פטירתה, הזכאות עברה לאב, בהיות שניהם מקבלי קצבת זקנה והשלמת הכנסה. המשיבה ציינה כי הזכאות למקבלי גמלאות מהמל"ל הינה אוטומטית בהתאם לדיווחים על מקבלי קצבאות מהמל"ל המתקבלים במערכת חיוב הארנונה. המשיבה מוסיפה וטוענת כי ההנחה ניתנה לעותרת בטעות ובאופן אוטומטי מאחר והיא דווחה כמקבלת הגמלה של הוריה בהיותה אפוטרופסית עליהם. המשיבה טוענת כי רק בינואר 2007, כאשר העותרת הגיעה למשרדיה בנוגע להנחה בתשלום ארנונה לאביה, התגלתה הטעות והסתבר כי העותרת נהנתה מהנחה במקום אביה, בשל דיווח מוטעה במערכת. המשיבה טוענת כי מיד עם היוודע הטעות, תוקן הדיווח המוטעה ושיעור ההנחה הוקטן ל-20%, בהתאם להנחה המגיעה לעותרת, בשל היותה אם חד הורית. המשיבה טוענת כי למרות שהעותרת נהנתה מהנחה שלא כדין משנת 2002, הטעות תוקנה רק משנת 2005 ואילך. המשיבה מוסיפה וטוענת כי הובהר לעותרת שבשנת 2008 יתכן והיא תקבל שוב את ההנחה המוטעית (בשיעור של 70%), כפי שאכן קרה. המשיבה טוענת כי העותרת לא טרחה ליידע אותה על הטעות החוזרת ושילמה מיד את הארנונה המופחתת. לטענתה, החיוב לשנת 2008 תוקן כבר בתחילת אותה שנה (פברואר 2008) והודעה על כך נמסרה לעותרת.

המשיבה טוענת כי העתירה נגועה בשיהוי ובחוסר נקיון כפיים.
 המשיבה מוסיפה וטוענת כי אין מדובר בחיוב בתשלום ארנונה למפרע אלא
 בתיקון טעות בחיוב המס ובהתאמתו למצב העובדתי האמיתי.

טענות מקדמיות - שיהוי וחוסר תום לב

10. השיהוי הסובייקטיבי הינו אחד מהיסודות המרכיבים את טענת השיהוי
 המבוססת גם על שני יסודות נוספים: השיהוי האובייקטיבי והפגיעה בעקרון
 שלטון החוק. השאלה אם יש לדחות עתירה, על בסיס טענת שיהוי, תוכרע על
 בסיס איזון בין מכלול היסודות השונים, תוך מתן משקל יחסי לכל אחד מהם
 בנסיבות הקונקרטיות של המקרה העומד לבחינה ותוך קביעת היחס בין מידת
 הפגיעה באינטרסים של היחיד או הציבור לבין מידת הפגיעה בחוק ובערכי שלטון
 החוק:

**"היחס בין שלושת היסודות הרלוונטיים לשיהוי ייקבע על-פי
 משקלו היחסי של כל אחד מהשיקולים בנסיבותיו של כל עניין.
 בבואו להכריע בשאלת השיהוי יפעיל, אפוא, בית המשפט מערכת
 איזונים על-פיה יבחן בעיקר את היחס בין הפן האובייקטיבי של
 השיהוי, היינו מידת הפגיעה באינטרסים ראויים של היחיד או
 הרבים, לבין מידת הפגיעה בחוק ובערכי שלטון החוק".**
(ע"מ 7142/01 הוועדה המקומית לתכנון ובנייה-חיפה נ' החברה
 להגנת הטבע, פ"ד נו(3), 673).

יישום אמות המידה הללו על המקרה שבפני מביא למסקנה כי דין טענת השיהוי
 שהעלתה המשיבה להידחות. גם אם חלף זמן מאז הודיעה המשיבה לעותרת על
 הטעות שנפלה בשומת הארנונה, אין בהתנהגות העותרת כדי להעיד באופן ברור
 והחלטי כי ויתרה על טענותיה בנוגע להחלטת המשיבה. זאת ועוד, בנסיבות
 המקרה שבפני לא נפל פגם של שיהוי אובייקטיבי בהתנהלות העותרת. השיהוי
 האובייקטיבי עניינו שינוי המצב לרעה ופגיעה באינטרסים ראויים של הרשות
 המנהלית או של צדדים שלישיים, הנגרמת עקב האיחור בהגשת העתירה. בענייננו,
 לא נראה כי התנהלות העותרת לוקה בשיהוי אובייקטיבי שיש בו משום פגיעה
 בלתי מוצדקת במשיבה או בצדדים שלישיים. די בכך כדי לדחות את טענת
 המשיבה בנוגע לשיהוי.

לא מצאתי כי נפל פגם של חוסר נקיין כפיים בהתנהלות העותרת וטענת המשיבה בעניין זה דינה להידחות. העותרת שילמה במהלך כל השנים את הארנונה על פי הודעות השומה ששלחה לה המשיבה והיא היתה רשאית להניח כי המשיבה עשתה את כל הבדיקות הנדרשות בעניין זה ולא היה עליה לחשוש ששומת הארנונה תיפתח מחדש בשל טעות שנפלה אצל המשיבה.

אין חולק כי העותרת לא הטעתה את המשיבה וכי הטעות שנפלה היא באחריותה המלאה של המשיבה. בנסיבות אלה לא מצאתי כי נפל פגם מהותי ובכלל בהתנהלות העותרת כלפי הרשות ודין טענות המשיבה בעניין זה להידחות.

דין

11. השאלה המרכזית העומדת להכרעה בפני היא האם מוסמכת המשיבה לתקן את הטעות שגילתה בחיובי הארנונה בנוגע לדירת המשיבה, וזאת למפרע החל משנת 2005. הוראות החוק והתקנות המסמיכות את הרשות לגבות ארנונה אינן קובעות הוראה בעניין תיקון למפרע של שומת ארנונה, כאשר מתברר לרשות שנפלה טעות בשומה המקורית. השוואה לחקיקה פיסקאלית אחרת מלמדת כי המחוקק איפשר לרשות לתקן שומות מס למפרע. עם זאת, הרשות הוגבלה בעניין זה בפרק הזמן למפרע וכן בעילות לתיקון השומה. הפסיקה חזרה וקבעה כי לרשות המנהלית ישנה סמכות לבצע שינוי בשומת ארנונה בהתאם לעקרונות הכלליים החלים על שינוי החלטה מנהלית, וככלל עילת הטעות הוכרה בדין המנהלי כמצדיקה, בנסיבות מסוימות, שינויה של החלטה מנהלית.

12. בספרו "הסמכות המנהלית" עומד כב' השופט (בדימוס) יצחק זמיר על המסגרת הנורמטיבית והשיקולים שיש להביא בחשבון בעניין זה:

טעות של הרשות המנהלית יכולה להיות עילה טובה לשינוי או ביטול החלטה קודמת. כך לגבי טענות עובדתיות, כך לגבי טענות משפטיות וכך גם לגבי טענות בשיקול דעת.

לעניין זה עשוי להיות הבדל בין טעות שנגרמה באשמת הרשות המנהלית לבין טעות שנגרמה באשמת האזרח. אמנם גם בטעות שנגרמה באשמת הרשות המנהלית ניתן לתקן את הטעות או לבטל את ההחלטה אולם זאת רק בנסיבות מיוחדות או אם קיים אינטרס ציבורי מיוחד בתיקון הטעות, כגון שכתוצאה מן הטעות עלול להיגרם לציבור נזק חמור. ההסבר לכך כפול. ראשית, האזרח רשאי להניח כי הרשות ערכה את הבדיקות הנדרשות ואינו צריך לחשוש שהכול ייפתח מחדש בשל טעות גרידא. שנית, הרשות המנהלית צריכה לקבוע לעצמה סדרי עבודה נאותים המבטיחים שהבדיקות הנדרשות יערכו לפני מתן ההחלטה ולא לאחר מכן. שונה המצב כאשר החלטת הרשות נפגמה באופן מהותי מחמת הטעיה או מרמה על ידי האזרח. אם הוא זכה בטובת הנאה מן הרשות, כגון רשיון, מענק או מינוי, על יסוד הטעיה או מרמה, די בכך כדי להצדיק שינוי או ביטול ההחלטה על ידי הרשות". (כרך ב' עמ' 1004-1005).

השיקולים שפורטו לעיל עוסקים בתיקון פרוספקטיבי של ההחלטה המנהלית ואילו בענייננו מדובר בתיקון רטרואקטיבי, ולכן יש לתת משקל גבוה יותר לאינטרס הסופיות של ההחלטה המנהלית ולאינטרס ההסתמכות של האזרח על החלטת הרשות בעניינו.

13. בפסק הדין בעניין נכסי י.ב.מ ישראל נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים תל-אביב נקבע מפי כב' השופט (בדימוס) ג. בדך כי ניתן להגדיר טעות בעריכת שומה על ידי הרשות בשלושה אופנים:

- א. "החלטה הנוגדת את החוק או שבצורה אחרת יש בה בעליל משום חריגה מסמכות;
- ב. החלטה, שמקורה בטעות משרדית טכנית, שנעשתה בהיסח הדעת;
- ג. החלטה, שיש בה משום משגה, במובן זה שהפקיד יישם בצורה בלתי נכונה או בלתי נכונה את המדיניות של משרדו או השתמש בשיקול-דעתו באופן בלתי סביר".

בהמשך פסק הדין קובע בית המשפט כי:

"לגבי שני האופנים הראשונים המוזכרים לעיל, תוכלנה רשויות הציבור בדרך כלל לחזור בהן מההחלטה המוטעית או הנוגדת את החוק ולגרום למתן החלטה אחרת תחתיה; ואילו לגבי ההחלטה מהסוג השלישי היינו זו שיש בה משום "משגה" בשיקול הדעת בלבד – שאני. כאן תהיה הרשות בדרך כלל קשורה בהחלטתה,

במיוחד כשהאזרח הספיק כבר לפעול על פי ההחלטה המקורית".
הוספתי לגבי שתי הקטיגוריות את המילים "בדרך כלל", ועשיתי כן לא בהיסח הדעת, שכן אם עולה מהפסיקה גם – בישראל וגם באנגליה ובארצות-הברית – דבר ברור אחד, הרי הוא שבסוגיה זאת תמיד – ייתכנו נסיבות חריגות המחייבות פתרון שונה ומיוחד".
(ע"א 433/80 פ"ד לז (1) 337).

14. בפסק דין של בית המשפט העליון בע"א 4452/00 ט.ט. טכנולוגיה מתקדמת נ'

עיריית טירת כרמל קבע בית המשפט (מפי כב' השופט (בדימוס) י. אנגלרד) את מסגרת השיקולים המיוחדים שיש להביא בחשבון בהחלטת הרשות לשנות שומה של חיובי ארנונה באופן רטרואקטיבי:

"רשות מקומית, השוקלת לשנות באופן רטרואקטיבי את חיובי הארנונה, חייבת להביא בחשבון, לצד האינטרס הציבורי בגביית מס אמת, גם את האינטרס של הפרט. בין השיקולים שיבואו בחשבון בקבלת ההחלטה ניתן למנות את משך הזמן לגביו מבוצעת התחולה הרטרואקטיבית, מידת ההסתמכות מצד האזרח ומידת היעילות והצדק שבחיוב למפרע. חשיבות לא מבוטלת נודעת גם לשאלה האם קיימת כיום אפשרות לברר את העובדות לאשורן והאם הטעות נגרמה בשל הטעייה מצד האזרח. לדעתי, ככלל, רק במקרים מיוחדים יש הצדקה לערוך שינוי רטרואקטיבי של חיוב ארנונה. מן הראוי ששומת הארנונה תהיה קבועה ויציבה בהקדם האפשרי. עיון בפסיקה מלמד כי כל מקרה נבחן לפי נסיבותיו, ואין איסור גורף חל על תיקון למפרע של חיובי ארנונה. כך למשל, בנסיבות שנדונו בפרשת מקורות נתן בית המשפט משקל מכריע לאינטרס ההסתמכות של חברת מקורות, אשר במשך עשרות שנים הניחה כי אינה חייבת בתשלום ארנונה. ואילו במקרה אחר התיר בית המשפט לעיריית ירושלים לתקן למפרע רישום של זהות המחזיק בנכס לאחר שהתברר כי לא נגרם עיוות וכי הרישום המתוקן תואם את המצב העובדתי האמיתי ששרר במהלך השנים.
(פ"ד נו(2) 773, עמ' 784).

15. על בסיס אמות המידה שהותוו לעיל אבחן את המקרה שבפני. בענייננו אין מדובר

בהטלת ארנונה באופן רטרואקטיבי אלא בתיקון השומה למפרע משנת 2005.

בחינת סוג הטעות של הרשות בענייננו מביאה למסקנה כי מדובר בטעות טכנית

שנגרמה כולה באשמת הרשות (בהבדל מהמקרה אליו הפנה ב"כ העותרת בעת"מ

1152/06 המוסד לבטיחות וגהות נ' עיריית תל אביב, [פורסם בנבו], שם התיקון

נעשה עקב שינוי גישה ופרשנות משפטית בחיוב הארנונה ולכן הורה בית המשפט

על ביטול התיקון). חשוב להדגיש כי אין חולק כי הטעות שנפלה בהחלטת הרשות לא נגרמה כתוצאה ממעשים שעשתה העותרת ואין היא נובעת מאשמתה שלה. במקרה כזה יש לבחון מחד את האינטרס הציבורי של גביית מס אמת מהאזרח, כשמאידך לא ניתן להתעלם מאינטרס ההסתמכות של העותרת ומעקרון הסופיות של שומת הארנונה.

בענייננו מדובר בעותרת, אישה קשת יום, המפרנסת לבדה את ילדיה, אשר היתה רשאית להניח כי הרשות בדקה כראוי את חבותה וכי אם ניתנה לה הנחה בתשלום הארנונה, הנחה זו הגיעה לה כדין. יש לדחות את טענת המשיבה כי היה על העותרת לדעת כי אין כל הגיון בחיוב המופחת שקיבלה וכי מדובר בטעות. העותרת שהיא כאמור בעלת קשיים כלכליים, היתה רשאית להניח כי לפני מתן ההנחה ערכה הרשות את הבדיקות הנדרשות בעניינה, והיא לא היתה צריכה לחשוש כי אחרי שנים כה רבות יבחנו חיוביה מחדש והיא תמצא עצמה לפתע בעלת חוב לרשות, בסכום גבוה יחסית, במיוחד עבורה.

16. המקרים שנדונו בפסיקה בהם התאפשר לרשות לתקן למפרע טעות טכנית בהוצאת שומת ארנונה היו כאלה בהם ברור היה כי הנישום ידע על המצב העובדתי לאשורו, כגון - כאשר היה מדובר בנישום ששילם ארנונה על שטח קטן יותר מהשטח שבו השתמש או כאשר חלה טעות במדידת שטח הנכס עליו חל תשלום הארנונה.

כך למשל נקבע בפסק הדין של בית המשפט לעניינים מינהליים בחיפה [בעמ"נ 411/04 \(חיפה\)](#) עוף טנא תעשיות (1991) נ' מנהלת הארנונה בעיריית חדרה, [פורסם בנבו] :

"המקרה בפסק-דין עיבלין שונה מהמקרה שלפנינו. בפסק דין עיבלין, הוסבר כי יש לאזן בין השיקול של האינטרס הציבורי שהרשות המוניציפלית תגבה את המס המגיע לה, ומאידך, קיים האינטרס של הנישום המושתת על עקרון ההסתמכות וההנחה בדבר סופיות החלטותיה של המועצה. במקרה הנדון בפסק דין עיבלין, מקורות סברה כי היא פטורה מארנונה מכוח סעיף 3(ב) [לפקודת מסי העיריה ומסי הממשלה](#) (פיטורין) 1938, והסתמכה על "המצג על ידי מחדל" שנמשך על פני מספר שנים בהן לא

נדרשה לשלם מס. אין טענת הסתמכות זו תופסת לגבי המערערת. חזקה על המערערת שידעה, הלכה למעשה, במהלך השנים בהם שילמה ארנונה על הנכס, מה גודל הנכס בו היא מחזיקה. חזקה זו לא נסתרה על-ידי המערערת. ההפך הוא הנכון - בישיבת ועדת הערר מיום 17.12.03 ציין ב"כ המערערת כי המערערת סברה שהחיוב הקודם היה בידיעה מלאה של העירייה ותוך התחשבות בעובדה שמצויים בתוכו גם שטחים לא מנוצלים. נתון זה מעיד כי המערערת ידעה הלכה למעשה כי השטח בעבורו היא שילמה דמי ארנונה היה קטן משטח הנכס הכולל, בפועל. המערערת לא תמכה טענתה לגבי השטחים הריקים שלא נעשה בהם כל שימוש, במסמכים ו/או במפה. משכך הוא, לא ניתן לומר שהייתה כאן הסתמכות של המערערת בתכנוניה העסקיים על תשלומי הארנונה הקודמים".

17. כאמור, בענייננו היתה העותרת רשאית להסתמך על כך שההנחה שקיבלה

מהרשות ניתנה לה כדין ולנהל את ענייניה והוצאותיה הכספיות בהתאם. מדובר במי ששילמה במועד את כל דרישות התשלום (המופחתות) שנשלחו לה על ידי המשיבה ואין הצדקה להעמידה היום במצב שבו מוטל עליה לפתע חוב כספי רטרואקטיבי בסכום לא מבוטל.

אכן, המשיבה "ויתרה" לעותרת על חלק מהחוב לשנים 2002-2004, אולם נראה לי כי בהתחשב בנסיבות המיוחדות הנוגעות לעותרת וככל שמדובר בתיקון רטרואקטיבי, אין הצדקה לחייבה בתשלום רטרואקטיבי גם לשנות המס 2005-2006.

18. עם זאת צודקת הרשות בעמדתה כי החל משנת 2007 ואילך אין מדובר בתיקון

רטרואקטיבי: לגבי החיוב לשנת 2007 נעשה תיקון שומת הארנונה באותה שנה. כך גם ביחס לשנת 2008. החשוב הוא שמשנת 2007 ואילך העותרת ידעה על עמדת המשיבה לפיה ניתנת לה הנחה בטעות, ולכן החל ממועד זה העותרת אינה יכולה לטעון כי היתה זכאית להסתמך על דרישות התשלום המופחתות (לאחר ההנחה) של המשיבה.

19. מהנתונים שבפני עולה בבירור כי עוד בתחילת שנת 2007 הודיעה המשיבה לעותרת

כי ההנחה שקיבלה בתשלום הארנונה מקורה בטעות, כי מדובר בהנחה שהגיעה

לאביה וכי ההנחה שניתנה לה משך מספר שנים בוטלה. בהקשר זה ראוי לציין כי בפניותיה לרשות נעזרה העותרת בעמותת ידיד וקיבלה הסברים מפורטים מהמשיבה. זאת ועוד, בספטמבר 2007 נמסר לעותרת כי המשיבה מוכנה לבדוק את זכאותה להנחה בתשלום הארנונה מטעמים כלכליים. ואכן ביום 19.10.07 העותרת פנתה אל המשיבה בבקשה להנחה בתשלום הארנונה מטעמים כלכליים (נספח ט' לעתירה). ביום 5.11.07 הודיעה המשיבה לעותרת על דחיית בקשתה מאחר והתברר כי כלל ההכנסות של העותרת אינן מזכות אותה בהנחה נוספת בתשלום הארנונה (נספח י' לעתירה). גם במכתב שכתבה בשמה אגודת ידיד (נספח י"ב לעתירה), עולה בבירור כי בנוגע לשנים 2007-2008 הסכימה העותרת כי תבוצע בדיקה של זכאותה (הכלכלית) להנחה בתשלום הארנונה וכי היא עומדת על טענתה כי בנוגע לשנים 2005-2006 מדובר בתיקון רטרואקטיבי שיש הצדקה לבטלו.

בעניין זה טוענת העותרת כי ועדת ההנחות לא דנה בבקשתה ולכן אין תוקף להחלטות המשיבה בעניין זה. טיעון זה דינו להידחות. מדובר בהנחה הניתנת על פי מבחן ההכנסה של הנישום. ועדת ההנחות דנה בנושאים המפורטים בסעיף 149 ד' [לפקודת העיריות](#), ואילו מנהל הארנונה הוא המוסמך לדון בבקשה הנוגעת להנחה מארנונה הניתנת על פי מבחן ההכנסה של הנישום, כפי שנעשה בפניה של העותרת.

מהנתונים שבפני עולה כי לעותרת ולעמותת ידיד שפעלה מטעמה הוסבר מספר פעמים כי ההנחה בתשלום ארנונה ניתנת למקבל קצבת זקנה והשלמת הכנסה וכי ההנחה ניתנה לעותרת בטעות עקב גימלה שקיבלו הוריה ונתונים שגויים שהמשיבה קיבלה בעניין זה מהמוסד לביטוח לאומי.

20. לסיכום, דרישת התשלום הנכונה המגיעה מהעותרת עבור ארנונה לשנים 2007 ו-2008 נמסרה לה בתחילת כל אחת מהשנים האלו, ואין כל הצדקה שהעותרת לא תשלם את סכום הארנונה שנדרש ממנה כדין לתקופה זו לאחר שניתנה לה הנחה

של 20% המגיעה לה כאם חד הורית. לא למותר לציין כי אביה של העותרת מקבל את מלוא ההנחה מתשלום הארנונה על דירתו לשנים 2007 ו-2008 ואין כל הצדקה כי הנחה זו תנתן פעמיים (לאביה של העותרת ולעותרת עצמה), על חשבון כספי הקופה הציבורית.

לאור כל האמור החלטתי לקבל את העתירה בחלקה ולקבוע כי יבוטל החיוב של העותרת לתשלום ארנונה לשנים 2005 ו-2006 בגין ביטול ההנחות הרטרואקטיבי. חיוב הארנונה של העותרת על פי השומות שהוציאה המשיבה החל משנת 2007 ואילך יישאר בתוקפו. בנסיבות המקרה אין צו להוצאות.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

יהודית צור 54678313-8918/08

ניתן היום, י"א בניסן תשס"ט (5 באפריל 2009), בהיעדר הצדדים.

יהודית צור, סגנית נשיא

אירית

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה